

آبونه شرائطی

مداجلی، خارجی، مدیر ایچون
سنه لکی (۲۵۰)، آلتی آیلانی
(۱۳۰) غروشدور.

نسخه سی ۱۰ غروش،
سنه لکی ۵۲ نسخه در
اداره خانه

باب عالی جاده سنده دایره مخصوصه
اخطارات

آبونه بدلی بشیندر

مسئله موافق آثار مع المنویه
قبول اولنور، درج ایدلهین
یازیر اعاده اولونماز

الکتاب

۱۳۳۷

دینی، فلسفی، علمی، ادبی هفته لقی مجموعه اسلامیه در

باش محرر صاحب و مدیر مسئول

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم محمد عاکف اشرف ادیب

اخطارات

ادرس تبده بلنده آیریجه
غروش کوندرملایدر

مکتوبلرک امضالری واضح
واوقوناقی اولسی و آبونه صره
نومروه بی محتوی بولنسی لازمد

بماک اجنبیه ایچون آبونه
اولانلرک آدرس لرینک فرانسه
جده یازلسی رجا اولنور.

پاره کوندردلرکی زمان نه یه دایر
اولدیغنک واضحاً بیلدیلمی
رجا اولنور.

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

دینک که دارالحکمه وظیفه‌سنی ایفا ایدم بیلیمک ایچون اقتضا ایدن وسائطدن محرومدر . و بناء علیه کونک برنده لزوم سزلقنه و دولتک خزینه سندن مهم بر مبلغ باع اشدیکنه بناء الف اولونماندن قورقولور . دار الحکمه الاسلامیه جدی بر اصلاحه مظهر اولمازسه پک طبعی اوله رق بو عاقبت کرفتار اوله جقدر . بناء علیه بو مؤسسه دن استفاده ایتک ، هم ده خیرلی استفاده لر تأمین ایتک ایچون نه یایق لازمه بونی دوشونوب یاملبدر .

دارالحکمه نك سائق تأسسی نه اولورسه اولسون بو مؤسسه جدآ لازمدر ، بو مؤسسه دن پک مهم استفاده لر تأمین اولانه بیلیر . فقط اصلاح ایدک شرطیله .

بوقاریده دینک که مملکتیمیزی استیلا ایدن ضلالتلری ، اخلاقیمز . اقلری آنجق بو مؤسسه نك آثار همتی احما ایدم بیلیر . دارالحکمه . الاسلامیه نك بو وظیفه نی ایفا ایتسی ایچون هر صنف خلقه خطاب ایدن متعدد و مکمل وسائط نشریه ؛ خلقی ، قونفرانس لر ، خطابه لر ایراد ایدرک تنویر ایچون ، باشند باشه مملکتی طولاشه رق ، اسباب انحطاطیمیزی تدقیق و تتبع ایدرک کویلی به دینی و دنیاسنی اوکرتک ایچون بر هیئت ارشادیه ، دین اسلام حقنده مکمل اثرلر وجوده کتیرمک ایچون هر بری منشوب اولدینی علمده متخصص اولقه برابر اسلام غایبه سینه خدمت ایتدیکی آثار یله ثابت اولان بر هیئت متفکره به مالک اولسی مقتضیدر . بویله جه دارالحکمه ، مملکتک حیسانده مهم بر رول اوینایان بر مؤسسه اسلامیه حالنی آلیر ، مملکتک قورتولسنده اک بیوک خدمتی ایفا ایدن بر مؤسسه اولور . و آثار فیضی بتون عالم اسلامه شامل اولور .

دارالحکمه الاسلامیه نك تعداد ایتدیکمز وسائطه مالک اولسی ایچون اولاکرک مملکتیمزک ، کرک اسلام مملکتلرینک اک بیوک متفکرین اسلامیه سنی طویلامسی لازمدر . مصرده ، هندستانده وسائر ممالک اسلامیه ده نیجه نیجه احاطم اسلامیه وارکه بونلرک بر آرده طویلانهرق جالیشمه سندن بتون عالم اسلام مستفید اولور . مثلاً : خدی افندی ایله از میرلی اسماعیل حق ، احمد نعیم ، فرید بک افندیلرک ، مصرلی شیخ عبدالعزیز چاوش ، روح الاسلام ، نام اثر معظمنی انگلیزجه ایله تألیف بیوران ابر علی افندیلرکی ذوات محترمه نك دار الخلافه ده طویلانسیله و بونلر ، هیئت شناس ، جغرافیا ، تاریخ ، طب وسائر علملرده متخصص علمای اسلامیه الیحاق ایتسیله شکل ایدمک دارالحکمه الاسلامیه نك فوائدی تصور اولنسون . بونلرک هپسی ده اسلامی ، مدنیت اسلامیه نی اعلا خصوصنده توحید مسامی ایتسونلر . ایشه او وقت دارالحکمه الاسلامیه شکل ایتش اوله جقدر . او وقت دارالحکمه ده دواملی و پک خیرلی بر حرکت باشلايه جقدر . و بومعظم حرکتک اورتیه قویه جنی اثرلر پک بیوک اوله جقدر .

بر طرفدن مسلمانلر نطقلر و قونفرانسلرله ارشاد اولتورکن ،

حقایق اسلامیه بتون علویت و نزاهتیه رواج بولورکن ، خلق ، بو اخلاق سزلقلردن ، سقوطلردن نفرت ایدرک اخلاقه ، اسباب اعتلايه صاریلیورکن ، دیگر طرفدن بو محترم هیئت بر اسلام محیط المعارفی ایله بتون دنیایه قارش مسلمانلنی بتون آثار یله تقدیم ایدرک حقیقه شان اسلامی اعلا ایدم جقدر .

ایشته شیخ الاسلام افندی حضرتلرینک بو خصوصاتی کمال اهتمام ایله درپیش ایدمک دارالحکمه نی سریع آدیملرله وادی الغایه کیتیمکدن قورتارم جقلرینه و بو صورتده مظهر اصلاح اولسی ایچون جالیشمه . جقلرینه شبه یوقدر . دارالحکمه نك بو حاله افراغی ایچون اقتضا ایدن فدا کارانه قائلانمق مقابانده مملکتک ، عالم اسلامک حاصل ایدم جکی استفاده او قدر بیوکدر که ملت بو اوغورده ابدال فدا کاریدن کیری قالماز .

هر حالده شیمدیک ممکن اولان اصلاحاته باشلايه رق دارالحکمه به جدآ حسن خدمت ایتسی مأمول اولان ذواتک آنسی وانتظام مسامی بی تأمین یولنده بذل غیرت ایدلسنی مقام معلا مشیختدن قبی ایلرز .

ویریلان سوزی طوتمق ، صدق عهد ، صدق وعد

انسانک صفت ممتازسی همومیتله قبول اولدینی وجه ایله عقل ایله کلامدر . بونلر خارجنده کی بتون قوا و صفاتی حیوانانده واردر . بلکه حیوانانک چوغی بر جوق جهنملرله السانلردن دها قوتلی و دها قولایلقلی در .

انسانک طالده یکنه حکمت موجودتی اولان معرفه الله واجبیه جلیه سنک جلوه فاهی حصول وانتشار اولایسلسی بو ایکی نعمت عظمایه : عقل ایله کلامه وابسته در . حقیقت ، عقل ایله کلام جناب حقک اک علوی واک شرفی و بالکذا شرف مخلوقات اولان انسانه احسان بیورده نی عطیه جلیه لری در .

حقک بیوککی ، شرف و قیمتی حقنده پک جوق سوزلر سوبله . نمشدر . بزبونلری تفصیل ایتیه جکز . جناب حقک ایلک یاراتدینی شینک عقل اولدینی حقنده حدیث شریف واردر . دینک ، که عقل بتون کائناتدن ، مخلوقات و موجوداتدن اقدم ایش . کلامک بیوککی ، مدار امتیاز بشر اولدینی ده ظاهر در . کلام سز عقل لسانسز انسان کی در . بناء علیه عقل دن مقصود اولان علوی غایه نك حصول ایچون کلامه پک بیوک احتیاج واردر .

کلامک علوی نی اکلماق ایچون قرآن کریمک کلام قدیم اولدینی دوشونمکده کفایت ایدر . صکره پیغمبران عظامک کافه سی مرتبه هایای کلام ایله مشرفدرلر . از جمله حضرت موسی علیه السلام کلم .

الله در. عیسی علیه السلام تا صبا و شند. مظهر کلام اوله رق اظهار
مهمزه بیورمشلردر. فخر کائنات افتد مکز معجزه جلیله لری ایسه
زمان بمنزلده اولدینی قدر بوکوند. یاربند. هر زمان و هر مکانده
مرتبه سینه بتشلیله سیه جک و احکام قدسیه سی باقی کاله حق مادی معنوی
حائز منتهای حکمت و بلاغت بر فیض کلامه مظهریت در.

کلامک اهمیت و علوئی مسئله سنده. ک ایلری کیدن مذاهب صو-
فیده واردر. بونلر انسانی، انسانلی کلام دن عبارتدر. حق حق
اوز، سوز بردر دیمشلردر. نته کیم غیبی:

«حق دخیلن اوزوکدر، اوزوکده کی سوزوکدر» دیمشدر.
بز بورالر کتیمبه جکز. بزجه وعمومیتله مسلم اولان بر شی وارسه
اوده کلام انسانک و انسانلک لازم غیرمفارق و انسانه مخصوص الیهک
بر نعمت عظمایی اولماسی در.

مقاله مزه سر نامه اتخاذ ایندیکمز صدق عهد و صدق وعده وارمق
ایچون بویه بر مقدمه سرد ایتکدن مقصدیمز بونلرک خلافتنه
حرکتک نور اعظم اولان عقل ایله مظهریت کبری اولان سوزک
شرف و شاننه حرمتسزلک اولاجندن اهمیت مسئله یی دین و فلسفه
اخلاقیه نقطه نظرندن ایضاح ایچوند در.

فلسفه اخلاقیه جه وظائف اخلاقیه عدالت و شفقت و وظیفه لری
اولق اوزره ایکی صنف در. عدالت لهلق ایدن وظیفه لر حیاته حرمت،
حریت حرمت، عقل و ذکایه حرمت، شرف و حیثیت حرمت، امواله
حرمت اساسلری اوزرینه مؤسس در.

عدالت و شفقت تقسیمی عیناً نستبد بالله: «ان الله یأمر بالعدل
والاحسان» آیت جلیله سنی اساس اتخاذ ایتکدن بشقه برشی اولدینی
کی عدالت و وظیفه لری دیدک لری ده شریعت اسلامیه ک قبول ایتدیکی
و حفظ دین، حفظ نفوس، حفظ نسب، حفظ عقل، حفظ عرض
و ناموس، حفظ عقل تعبیرلریله بیلدیریلن ضروریات و یا مقاصد اسلامیه ک
مقابل لری در.

بونلره عائد تفصیلاتی اقتضا ایتدکجه ایری ایری عرض ایتک
ایستز. شیمدی بختمکز موضوعی اولان صدق عهد و صدق وعده
سویله لم که بو باشلیجه هر کسک عقل و ذکاسنه حرمت بهشته عائددر.
فقط تولید ایتدیکی نتایج نظر اعتباره آنیرسه شرف و حیثیت، مال
و جان .. الخ جهتلره ده واراییلیر.

دینمکز بو مبینه عائد نصوص و احکامی عرض ایتزدن اول
غرب اخلاق بونلرکده بوباید کی مطالعه لرندک ایجاب ایدن سوزلری
اقتباس ایدلم:

ویریلن سوزی صداقتله، هر امضالافان مقاولهیه و هر
ایدیلن تمهده، وعده تماماً و کاجاق یا بمقسزین حرمت ایتک عدا-
لتهک بسط و صدق بر وظیفه سیدر. هیچ بر سوزلشمه بو قدر که هر
ایکی طرفک نام بر صمیمیت و اعتمادنی استلزام ایتمه سین. سوز آلمش

اولان کیمسه آلدینی سوزه اعتماد آ بر طاقم تشبثات و حرکاته جسارت
ایده بیلمش اولاجنی جهته سوزی ویرن کیمسه دن سوزینک تمامی
اجراسنی ایتسه مک حققی نه قدر حائزایسه سوزی ویره کیمسه ک
ویردیکی، سوزی تمامی تمامنه یا جماسی ده اوقدر بورجی در. حقوق
جهتندن بویه اولدینی کی اخلاق جهتندن سوزی ویرن کیمسه
سوزینی طوتمازسه سوز ویردیکی کیمسه یی بر انسان کی، بر غایه کی
دکل، کندی کینه، منفعتنه آت و واسطه اتخاذ ایتش اولور که بواخلاقک
اساسنه منافی در. چونکه انسان غایه کی طومتق، واسطه معامله سی ایتمه مک
اخلاقک اک مهم اساسی، عمل در.

ا کر ویریلن سوزی طومتق لایق اولدینی اهمیتیه نظر اعتباره
آناسه ایش نزهه واربر؟ طبیی در که عالمده جمعیت قلماز. چونکه
جمعیت هر ویریلن سوز مقدس در، مبدئی اوزرینه تأسیس ایدن بر
آ کلاشمه نتیجه سیدر.

بو بر حقیقت در که اسکی زمانلردنبری بالجه عقلا بوباید اتفاق
ایتمشلردر. حتی ایرلاندانک صوک عصرده بولونوب اوقونان آثار حقو-
قیه سنده «ا کر ویریلن شفاهی سوزلر مجبوری طوتولاز ایسه دنیانه
نظامی بوزولور». «اوج حال واردر که دنیایی حالت نزهه کتیرر.
بونلرده با حرب عمومی، ویریلن سوزره طایفسزلک در. سوزلری بولونمش در.
منفعت اجتماعی نظر اعتباره آنایه رق صرف حیثیت شخصیه
نظر اعتباره آنیرسه بر قاج درلو سوزی اولان کسه ایچون هیچ
سوزی بوقدر، کلام صاحبی دکدر دیمکدن بشقه نه دینه بیلیر؟ طبیی
بر قاج درلو سوزی اولق دیمک هیچ سوزی بوق دیمکدر. بویه بر
کسه مک ویردیکی سوزه هیچ بر کسه اعتماد ایتز. طبیی عالمده بوندن
زیاده سقوط اخلاق علامتی اولاماز.

شمدی ده بر کره سوزه صادق قالمامانک اسبابی ارایلم. هیچ
شبهه یوقدر که بونک اک برنجی سببی منافقسزلکدر که اک اساسلی بر
فضیلت دن، سحیه دن محرومیت دیمکدر. فرانسر شاعر شهرری قورنهی
«متانت آدمی سوزینک صاحبی در» دیمشدر. تحریری تمهیدلرک اجراسنی
قانون ضروری بر حاله قومش اولدیفندن اخلاقاً اک زیاده نظر اعتباره
الیناجق اولان تمهید شفاهی تمهیدلردر. چونکه سوزانکار ایدیله بیلیر.
هر جدی معاهده یازی ایله اولور. شفاهی معاهده لرک چونخی خفیفلکدر.
اونک ایچون اونلرک جدی صورتده حرمت و رطایت اولونمالری
لازمکمز. دییه نلر واردر. فقط ارباب حکمت بوسوزلری بکچوروک
عد ایتش و ناموسلی بر آدمک سوزی یازی قیمتق حائزدر دیمشلردر.
مشهور اخلاقیات عالمه سی مادام نه که دوسوسور «ناموسلی بر آدمک
آغزندن جیقان سوز الی الابد اونک ماهیت اخلاقیه سنی کوسترر.
بوسوز اونک کندیسیدی در. هر نه به مال اولسه طوتاجق در» دیمشدر.
واقعا ویریلن سوز انسانه بک بهالی به مال و ناموسلی بر آدمک
استقامتی بر چوق ضررلره سبب اولاییلیر. بو کی احوالده اخلاقه

ایده پیله چکنی ایجه نظر اعتباره آلوب اوتدن سوکره ایشه باشلامی در. دوشونجه سز، احتیاط سز اوله رق باشلامش و ایلمک دفعه سنده هیچ اهمیتلی نتیجه لره منجر اولاجنی ظن ایده مش ایشلر واردرکه غایت اهمیتلی عواقب تولید ایده بیلیر، ایشته، بونلرک مشوایتی تماماً و ایشه مباشرت ایده نه طایدر و بوده ایشه باشلامتله ظهور ایده چک عواقبه تحمل ایده چکنه دائر ضمنی بر تعهد کیراش اولماسندن منبعث در.

شیمدی کله صدق وعد بختنه. — وعدلرده تعهد کیدرلر. حتی ظاهراً الک اهمیت سز کوردلرلی بیلر بر تعهد ماهیتی حائر درلر. مسئله علم اخلاق نقطه نظرندن بویله در.

چونکه انسان وعد ایتمک و یا ایتمک خصوص سنده بخاردر. فقط وعد ایدیجه اوانبازی واجب بر تعهد حالی آلیر. اوجهته وعد خصوص سنده دخی دقت سز بولونمی بک بیوک بر خطا در. بعض کسلر واردرکه مجرد طبعاً خیر خواه بولونلرند ایلای قولایجه وعد ایدرلر. حتی کندیلرندن ایسته نمیه خدمت لری بیه یایق وعدنده بولونورلر. بونلرک وعدلرلی یایق خصوص سنده مهم رحمن نیلری ده واردر. فقط بوندده مضر اولان جهت ایدریسی دوشونوب حیالات ایده بیلرک مشکلاتی و وعدلرک انسانی جدی صورتده باغلا بجنی در پیش ایده مک ضمنی در. اوجهته ظهور ایدن ایلمک مشکلات وعدلرلی اجرادن فراغت ایتلرینه بادی اولور. بویسه هم کندی شرفلری، همده بشقلری حق سنده حرمت سز لک درکه غایت کوچوک در.

وقما وعد ایتمک غایت کوچ بر شکل الدینی وضعیتر واردر. فقط نه اولورسه اوسون وعد ایدوبده انجاز ایده مه مکدن خفیف در. بناء علیه وعد ایتمک خصوص سنده غایت احتیاطی طاور افاق بک لازم در. انسان ایچون ممنوعه مفید ایلای قدر لذتی برشی اولاماز، انجق بو وعد ایتمک سز و بلکه ده زیاده سنی یا بایلمک سایه سنده ممکن اولور. یا بایله چک سز دن زیاده سنی وعد ایتمکله دکل. وعد ایتمک برنجی شرطی ایستنه خدمتک حقانیه موافق و بزم ایچون اجرایی ممکن ایلای در. اوجهته بزدن ایستنه شی حق سز و یا بزم ایچون اجرایی غیر ممکن و یا غیر موافق ایسه ترد سز، تعقیب سز فقط نازکانه بر اعتذار ایلر رد ایتلی بزم. جدی برادرم بوندن کوچ سز و کوچ سز حق سز کوچ سز. زیرا حقیقی صمیمی بر صورتده سوبله مک هم انسان ایچون الزم اولان وضوح و شرف شخصی به، همده بزدن خدمت ایستنه ذاتک کندینه بورجلی اولدیغ سز حرمت مقتضیانه موافق بر وظیفه در.

آنجق بوسایه ددرکه قارشیمزده کنی بهوده ایلر و کندیمزی ده وعد ایده در. فقط طومناز کس سز لک کولونج وضعیته دوشور مکدن قورنارا بیلیر.

بوراده ضرب علمای اخلاق بونلرک اثارندن اقتباس یتدی. شمدی ده دین اسلامک بوم بحثه طائ نصوص و مقتضیاتندن برنبذه نقل و ذکر ایده لم:

رباعیت سز آدم لر او سوزی فدا ایده بیلیرلر و کندیلرلی معذور کوستر. مکده ایده بیلیرلر. چونکه اخلاق بوندن بعضی لری: ها کر بود نیاده هر کس ای وسوزینه رابطکار اولسه ایدی و بیلر سوزی طومناز خصوص سنده ک اوافق بر قصور بیلر معذرت قبول ایتز ایدی، فقط بود نیاده کولر فارشی خدعه ایلر متابعیه لزوم واردر. دیشلر در. حالوکه بوکا فارشی ایشقه سی حیلر ایدیور دیسه بزمده حیلر ایتمه سز لازم کلز. احتیاطی طاور افاق طومناز حیلرلی حکم سز بر افاق اقتضا ایده در، جوابی ویرایش در.

بویله به فارشی خدعه استعمالی نظریه سی بک چوق سوء استعمال لره سببیت ویریشدر. هله سیاسیات ده دائماً صمیمیتله حرکت ایتنک ممکن اولامایه جتنی ادعا ایده رک نه قدر اخلاقی سخاقتلره دوشولدیکی واردر. از جمله ما کبوهلر بو خصوص ده بک ایلری کیده نلر در. او اساس اوله رق انسانلرک فنا اولدقلرلی، سوزلرلی طومناز قبول ایده در. دنیاده بونلرک چوق دفعه واقع اولدینی قوض ایدلسه بیلرینه بزی تعهدلریمز، حرمت و رعایت ایتنکدن منع ایتدیرمک ایچون مرتب واهی اعداد بشقه بر ماهیتی حائر کلدیر. وقما حسن نیلریمزی سوء استعمال ایده ناره، سایه کارلر فارشی آری بر معامله ایتمک لزومی اولسه بیلر بو کی احوال بزم مسلك اخلاقی سز دیکشیدیرمک ماهیتی حائر اولاماز. و بیلر سوز حرمت ده نه قدر فخر مانلیق ایده بیلرینه اوقدر اخلاقی حرکت ایداش اولور. عمومیتله حرمت و نظم لره لایق کورولن کسلر هب سوزلرینک اری اولان کسلر در. بونلر تاریخ لره مذکور در. فقط بر خصوص ده الیه شایان رقت اولان بوفضیلتک مدنیار نظر نه بک درون کورولن وحشی زده غایت یوکسک بر مرتبه ده اوله رق کورولمی در. بر اسکلر سیاحتک شوکایه سنی نقل ایده لم:

« انکلیرلر سالتال قومنک هصیانجی باصیدیررکن بر طاقم اسیرلر آلمشیر. بونلری ویردکلری سوز اعتدال معین بر محله اجرت ایلر چالشمق شرطیله اوزاق بربره کوندرمشلر. اونلرده کیدوب چالشمایه باشلامشلر، فقط چالشدقلری یرده قولر ظاهر ایتدیکندن طور امان مشلر. انجق سوزلرلی یرینه کتیرمک و آلدقلری فضله اجرتلری محافظلرینه ویرمک اوزره بلا استثنا کانه کیری به کلشدر. بونلرک عددی ایکوز کشی و قطع ایتدکلری مسافه اونوزمیل ایش. کورولورکه وحشی دینلر بو ایکوز کشی بارلر کمرلرنده اولدینی حالده اونوز مایلک مسافه یی قطع ایده رک تکرار محبسه کیرمینی ویردکلری سوزی طومناز دن، نقض عهددن مرجع بولمشلر در. »

بوندن آکلاشیلرورکه ویران سوزی طومناز فضیلتی فطرت انسانییه اوقدر موافق درکه الک علوی طبقه بشریه ایچون اولدینی کی الابدائی قوملر ایچون سز لزومی تقدیر ایدمشلر. تعهدلرک برده ضمنی واردرکه اونلرک ایشک بتون عواقبی انسانک اوزرینه آلمی دیمکدر. حقیقت انسان یا بجنی ایشک نه کی نتایج تولید

شرف انسانی نیک حسن محافظہ سنہ عائد فضائلک الہم لہن اولان
صدق عہد وصدق وعدم مسئلہ سنہ دائر کرک غرب، اور واپا و امریکا، مدینتک
قبول ابتدکی اخلاق فلسفہ مقتضائی و کرک دین اسلامک او امر
جلیلہ سنہ ممکن مرتبہ عرض ابتدک . ہمیزک اقتضا و تبعیتہ بورجلی
بولوندیغمز بو احکام جلیلہ بالجلہ ملل متمدہ کبراسنک و باخصوص
دین و فلسفہ بہ صارلق خصوص سنہ کی شہرت عظیمہ لری معلوم اولان
امریکا ملتک بیوک رئیس جمہوری ویلسون جنابلیک یک زیادہ
رعایت بیورمالری اقتضا ایده جکی شہرہ سزدر . ومن الله التوفیق
دو قتر و میلانی

اسماعیل حق

سپکتاوردوریان و قرآن سیاسی

متارکک عقدندن سوکرہ قارشو طرفدہ انتشارہ باشلایان رنگا
رنگ و برقہ لردن بر چوغنک برو باغانداجیلنی ہر درلو قیود اخلاقیہ
وزاھندن عاری مستکرہ بر شکلہ صوقد قلیفی کمال حیرتہ کور بیورز.
ہصر لردنبری برابر یاشاد قلیری، بوتون ثروت و سامانلری مدیون
اولد قلیری بر ملتک ہنگام فلاکتندہ، اک منفور بر کین ایلہ قودوران
بر آدملردن نجات اخلاقیہ بکلیہ جک دکاز . فقط، کندی حسابلرینہ
ہیچ اولمزسہ بر آز الصاف، بر آز حیا کوسترملری ابجاب ایتزمی ؟
حالبوکہ بو آدملر، بشری مزیتلرک بو قدرنی اولسون اظہار
ایده مدیلر . مسلمانلرک، ہصر لردنبری، حدودلردہ فان دو کرک تأمین
ایتدکاری حضور و سبکوندن عجبا متنع اولان کیملردی ؟ تورک
کنجملری عنفوان شہابلرینی حدود بویلرندہ چور و تولکن، مملکتک منابع
تروتی اقرینہ آلان، مسلمانلرک بوزندن ملیونلر قازانان، استانبولک،
از میرک اک دلایموقعلرندہ کی کاشانہ لریک حریری قولنوقلرندہ بر حیات
عیش و سعادت سورن بو آدملر، عجبا تورکلردن داھا نہ بکلیہ بولرلردی ؟
بر لطف مخصوص اولارق ویریلن امتیازلر سایہ سنندہ ملینلرینی،
لسانلرینی، ادبیاتلرینی آلابیلدیکنہ انکشاف ایتدیرن، دین و عقیدہ لرنندہ
سراستی تامہ مظهر اولان و بو خصوصلردہ ہیچ بر صورتہ جبر و تضیق
کورمہ مش اولان قوملر، عجبا بو قدر مساعداتی عثمانی اولدکسندن
باشقہ بر یردہ بولہ بیلورلرمیدی ...

مسلمانلر بو جنتلمنلرک لریک مقابلہ سنہ نہ صورتہ کوردکاری
بوتون جہانک معلوم دکلیدر . باشند باشقہ بر تورک یووسہ اولان
تر حالہدہ عجبا بوگون قاج مسلمان قالمشدر ؟ یدی سنہ اول ہر بوجانی
مسلمانلرہ طولو اولان روم ایلدہ بوگون مزارلردن بیسلہ نشان
براقلمش میدر ؟ کویا تأمین آسایش ایچون از میرہ کبرمش اولان
یونانلیر، او کوزل خطہ یی معصوم قانلرینہ بولامقین باشقہ نہ پایدیلر ؟
ایشتہ ایکی طرفک سچیہ تاریخچہ سہ ! ...

دین مبین اسلامدہ عہدہ وفا اک زیادہ لازم برخصلت جلیلہ اولہرق
بیلدیرلمشدر . بوبایدہ کی نصوصک کافہ سنہ ذکرہ حاجت یوقدر . یالکیز
استمید بالہ : « و اوفوا بالہد ان الہد کان مسئولا » آیت جلیلہ سی
بتون مقصدی اکلاتی ایچون کفایت ایدر . چونکہ عہدہ وفانک
فرض و ترکک موجب مسئلہ اولدیغنی یک آشکار صورتہ
کوستریور .

صکرہ « والذین ہم لامانائهم و عہدہم راعون » آیت جلیلہ سی
فلاح مرتبہ عالیہ سنہ نائل اولان اجلہ مؤمنینک امانات و عہد لریہ
رعایت ایده نلردن اولدیغنی نہ کوزل بیان بیوریر .

حقیقت، قرآن کریمک عہدہ رعایتی و وعدہ صدق یک بیوک
خصائل انسانیدن بیلدیردیکی شہرہ سزدر . نتہ کم پیغمبران عظامک
مدح و ثنلرندہ بوخصلت جلیلہ لہ انصافلری دہ ذکر و بیان بیورلمشدر .
حضرت اسماعیل علیہ السلام حقندہ شرف نازل اولان « انہ کان صادق
الوعد و کان رسولاً نبیا » آیت جلیلہ سی بوجہ دندر .

انسانک باءدینتی، یاہایہ جقتی سوبلہ مسئلہ یک بیوک کناہ اولدیغنی دہ
کذاک نصوص قرآنیہدہ تصریح بیورلمشدر . استمید بالہ : « کبر
مقناً عنداللہ ان تقولوا مالا تفعلون » .

بوبایدہ غایت صریح برچوق احادیث شریفہدہ وارد :
« المؤمنون عند شروطہم » و « لایمان لمن لا عہد لہ » حدیث
شریفلری ویریلن سوزی، ایدیلن عہدی طوتمانک ایمان و خلافتک
ایمانلریک مقتضائی اولدیغنی نہ کوزل کوسترلر .

وعدہ حقندہ کی حدیث شریفلردہ نہ قدر معجز و موجزدر :
« العہدہ دین » وعدہ بوجدرہ و وعدہ المر، کاخذبالند = انسانک
وعدہ اتحمی الیلہ المسی کی در، یعنی اونک قدر بورجدرہ . بیورلمشدر .
صکرہ « الوعد نافلہ و الانجیز فرض » وعدہ ایدیلوب ایدلہ مسی
اختیارہ بر اقلمش برایشدر . فقط وعدہ ایدلکدن صکرہ انجیزی
فرضدر . « کلام عالیسی نہ قدر جمعیتلی در .

سوزی ویررکن یا عامق نیننی طاشیانلر نفاق صفتی طاشیانلردر کہ
بونلر ایکی بوزلو یا خود ایکی دیل لی تمیرلریلہ توصیف اولونمشلردر ،
بونلر حقندہ : « تہجدون من شر عباداللہ یوم القیامۃ ذا الوجہین الذی
بأن ہؤلاء بوجہ و هؤلاء بوجہ » قیامت کونندہ اللہک قوللریک اک
شرلیسی بعضینہ بر درلو و بعضینہ دیکر درلو بولونان ایکی بوزلورلدر .
و « من کان ذا اللسانین فی الدنیا جعل اللہ لہ یوم القیامۃ
لساناً من النار » دنیادہ ایکی ڈرلو لسان قوللانلرہ اللہ تعالی قیامت دہ
ایکی دانہ آتشدن دیل کچیرہ جکدر . حدیث شریفلری وارد اولمشدر .
ویریلن سوزدن دوئمہ ملت خصوص سنہ انجیل شریفہدہ دخی غایت
واضح ایات بولوندیغنی اربابندن اوکرہ نیورز . ایشتہ انسانلک اک
برنجی مقتضائی اولان عقلک و کلامک از جلہ حضرت مہدیجک :
سوزک یا ثبوت ثبوت، یا خود خبر ، یا خبر اولسون بوندن فضلہ سی
شیطان دندر ، بیورمشلردر .